

Ulu öndər milli-mənəvi dəyərlərimizin misilsiz himayədarı idi

Ölkəmizdə elə bir sahə yoxdur ki, orada ümummilli lider Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı, tarixi rolu hiss olunmasın. Unudulmaz dahi şəxsiyyət hakimiyyətdə olduğu bütün dövrlərdə milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması üçün yorulmadan çalışıb. Mədəni irsimizin, milli incəsənətimizin inkişafına Ümummilli liderin verdiyi töhfələr danılmazdır.

Ulu öndər hər zaman mədəniyyəti ölkənin ümumi inkişafının vacib cəbhəsi hesab edirdi. Buna görə də mədəniyyət sahəsi üzrə həm qanunvericilik bazasının hazırlanmasını, həm də yaradıcı fəaliyyətin təbliğ və təşviqini diqqətdə saxlayırdı. Ölkəmizin tarixinin, mədəniyyətinin, dünyada təbliğ edilməsinin nəticəsi olaraq indi bir çox milli-mədəni sərvət nümunəmiz UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil edilib. Bəşəriyyətin mənəvi xəzinəsində yer alan bu incilər sırasında min illərdən bəri xalqımızın yaratdığı, qoruyub inkişaf etdirdiyi folklor, aşıq sənəti nümunələri də var.

Bu yazıda ümummilli liderin həm sovet Azərbaycanına rəhbərliyi (1969-1982) dövründə, həm də müstəqillik dönməsində aşıq sənətinə, folklorumuza diqqət və qayğısından söz açmaq istəyirəm. Öncə onu deyim ki, mənim də üzvü olduğum Aşıqlar Birliyi 1984-cü ildə yaradılsa da, artıq ötən əsrin 70-ci illərindən etibarən Azərbaycanda yeni milli oyanış, müstəqillik, mənəvi dəyərlərə qayıdış prosesi başlamışdı.

On illərlə məqsədlilik şəkildə diqqətdən kənar qalmış, aşkar sayğısızlıq göstərilmiş folklor, aşıq sənətinə məhz Heydər Əliyev yenidən fəaliyyət meydanı yaratdı. Bu münasibət təkcə söz-tapşırıq olaraq qalmadı, milliləşmə dalğası canlı tədbirlərdən tutmuş, radio efirinə, televiziya ekranına qədər genişləndi. O illərə qədər bu səpkidə mədəniyyət-incəsənət tədbirləri ya az olurdu, ya da diqqət çəkmirdi. Həmin dövrdə ərsəyə gətirilən "Ozan" televizya və "Bulaq", radio verilişləri xalqımızın böyük marağına səbəb olmuşdu. 1969-cu ilin noyabr ayında Azərbaycan radiosunda "Xalq yaradıcılığı bulağı" adı ilə efirə çıxan veriliş 1970-ci ildən "Bulaq" adlandırıldı. Xalqımızın zəngin deyim-duyum tərz, əsrlərin o üzündən

baş alıb gələn ulu söz xəzinəsi evlərə "ayaq açdı".

Aşıqların yaradıcılıqlarının dərinlən öyrənilməsi, bölgələrdə onların konsertlərinin, görüşlərinin təşkil edilməsi, bu sahənin elmi araşdırılması, sənədli filmlərin çəkilməsi ədəbi-mədəni yaddaşımıza göstərilən diqqətin nəticəsi idi.

1970–80-ci illərdə aşıqlardan Hüseyn Bozalqanlı, Vəli Miskinli, Hüseyn Cavan, Ədalət Nəsimov, Şəmşir Qocayev, Şakir Hacıyev və digər məşhur sənətkarlar el-obada daha geniş şöhrət qazandı, bu ulu sənətin təbliğinə öz töhfələrini verməyə başladılar.

Aşıq Ələsgərin 1972-ci ildə 150 illik, Aşıq Alının 1981-ci ildə 180 illik, Aşıq Şəmşirin 2003-cü ildə 110 illik yubileylərinin təşkili Ulu öndərin təşəbbüsü və tapşırığı ilə reallaşmışdı.

Əməkdar elm xadimi, professor, Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri Məhərrəm Qasımlı Aşıq Ələsgər irsinə dövlət qayğısından bəhs edərək yazır: "1972-ci ildə Heydər Əliyevin böyük siyasi nüfuzu sayəsində Aşıq Ələsgərin 150 illik yubiley tədbiri Bakı ilə yanaşı, Moskvada da ən yüksək səviyyədə keçirildi. Yubiley tədbirlərinin keçmiş itti-faq miqyasındakı böyük əks-sədası o vaxt hətta Ermənistanı da Aşıq Ələs-

gərin 150 illiyini qeyd etmək məcburiyyətində qoydu. Belə ki, Ermənistan SSR ərazisində olan Göyçə mahalında Aşıq Ələsgərin vətəni Ağkilsə kəndində böyük sənətkarın əzəmətli qəbirüstü abidəsi ucaldıldı. Bu, həmin dövrdə Heydər Əliyevin nüfuzu sayəsində əldə edilmiş parlaq bir nailiyyət idi".

"Yüksək mədəniyyətə malik olan xalq həmişə irəli gedəcək, həmişə yaşayacaq, həmişə inkişaf edəcəkdir", – deyən Ümummilli liderin fikrincə, mədəniyyət bəşəriyyətin topladığı ən yaxşı nümunələrlə xalqları zənginləşdirir. Heydər Əliyevin bu sahəyə qayğısı nəticəsində Azərbaycan aşıqlarının təşkilatlanması istiqamətində də mühüm addımlar atılıb. Azərbaycan Aşıqlar Birliyi (1982), qadın aşıq və şairlərdən ibarət "Aşıq Pəri" məclisi (1984) yaradılıb, "Bayatı bayramı", "Dastan gecəsi", "Qurbani saz bayramı" və s. layihələr həyata keçirilib. Həmin dövrdə Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin əsasını qoymuş və ilk sədri olmuş Xalq şairi Hüseyn Arifə respublikanın Dövlət mükafatı verilib.

Bəli, xalqın zəngin mənəvi dünyasının öyrənilməsi məsələsi Heydər Əliyevin elm və mədəniyyət quruculuğu siyasətinin tərkib hissəsi kimi daim diqqət mərkəzində olub. Milli dövlət

quruculuğunun ilk illərində, 1994-cü ilin martında görkəmli tənqidçi, ədəbiyyatşünas Yaşar Qarayevin ideya müəllifliyi və təşəbbüsü ilə AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun nəzdində "Folklor Sarayı" Elmi-Mədəni Mərkəzinin fəaliyyətə başlaması və daha sonra onun bazasında Folklor İnstitutunun təşkili dövlət siyasəti səviyyəsində milli-mənəvi dəyərlərə artan marağın təzahürü, milli-ideoloji işin elmi meyarlarla kompleksləşdirilməsinin göstəricisi idi.

Heydər Əliyev "Koroğlu" dastanı haqqında söyləmişdir: "Koroğlu" dastanı ona görə sevilirdi ki, xalqın həyatı, gələcəyi üçün ən əhəmiyyətli fikirlər o dastanda cəm olubdur. Bu dastanı nəinki xalqımıza, bütün dünya ictimaiyyətinə daha da təsirli şəkildə çatdırmaq, tanıtdırmaq üçün Üzeyir Hacıbəyovun "Koroğlu" operasını yaratması mədəniyyətimizdə böyük inqilabi hadisədir".

Ulu öndər "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanına münasibətdə də mədəniyyətimizin, folklorumuzun gerçək himayədarı olduğunu ortaya qoyub. 2000-ci ildə təkcə Azərbaycanda və türk respublikaları arasında deyil, dünyada belə heyətlə qarşılanan "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının 1300 illik yubile-

yinin UNESCO səviyyəsində tənəli şəkildə keçirilməsi məhz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Bu, böyük mədəni hadisə idi. Bununla Azərbaycan xalqı öz milli dəyərlərini, qədim söz abidəsini bir daha dünyaya nümayiş etdirdi. Dahi siyasətçi "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanını yüksək qiymətləndirərək demişdi: "Dədə Qorqud"un kinoya salınması tariximiz üçün nə qədər böyük hadisədir! Nə üçün? Çünki, gələn, açığa danışacaq, elə özümüzün içərisində də çoxları "Dədə Qorqud"u yaxşı bilmirlər, "Dədə Qorqud"un, Azərbaycan xalqının kökünü yaxşı bilmirlər".

Yeri gəlmişkən, onu da qeyd edim ki, hazırda mənim çalışdığım, respublikada yeganə olan Gədəbəy Aşıq Məktəbi də ulu öndərin milli dəyərlərə yönəlmiş siyasətinin təzahürüdür. Təhsil ocağında Dədə Qorqud yadigarı ozan sənətinin gələcək nəsillərə çatdırılması istiqamətində məqsədyönlü iş aparılır. Azərbaycan aşıq sənətinin 2009-cu ildə UNESCO-nun "Bəşəriyyətin qeyri-maddi mədəni irsinin Reprezentativ Siyahısı"na daxil edilməsi də bu sahədə qazanılan uğurlardandır.

Bu gün dövlətimizin diqqət və qayğısı altında xalq yaradıcılığının müxtəlif istiqamətləri üzrə toplama, tərtib və nəşr layihələri reallaşdırılır. Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən də aşıq sənətinin yaşadılmasına və təbliğinə qayğı ilə yanaşılır, keçirilən festival və müsabiqələrdə, konsertlərdə aşıq sənətinə də diqqət yetirilir. Azərbaycanın zəngin mədəniyyətinin və tarixinin bundan sonra da dünyada tanınması və təbliğ olunmasında Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu yolun, onun irsinin əhəmiyyəti böyükdür.

Ulu öndər tərəfindən qoyulmuş bu siyasət möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev layiqincə davam etdirir. 2013-cü ildə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin Gədəbəy Aşıq Musiqi Məktəbinin açılışında iştirakı və orada söylədiyi dərin məzmunlu nitq aşıq sənətinə qədirlən münasibətin təzahürüdür.

Heydər Əliyev Fondu da bu yöndə məqsədyönlü fəaliyyət göstərir. Bütün bu diqqətin, qayğının təməlinə Ulu öndərin ozan-aşıq sənətinə mənəbbəti durur.

Etibar ƏLİYEV,
AYB-nin və Aşıqlar
Birliyinin üzvü,

Gədəbəy rayonu